

СЪДЪРЖАНИЕ

Вместо увод	3
Програми за деца и младежи	
Програма „Детска полицейска академия“	5
Програма „Силни без насилие за малчугани“	6
Програма „Силни без насилие“ II	7
Програма "Аз, семейството ми и училището"	8
Програма "TESYA"	9
Програма "Толерантни и равнопоставени"	10
Програма "Равнопоставени в любовта"	11
Програма "Стоп трафик"	12
Програма "Сладкодумко"	13
Програма "Аз съм скаут"	14
Програма "Знания за живота, здравето и пола"	15
Програма "Успешни на пазара на труда"	16
Обучения за възрастни	
Методики за групова работа с деца по програмите на сдружение „Шанс и закрила“	17
Разпознаване на насилие и съобщаване за него	18
Превенция на насилие и отпадане от училище	18
Училищни политики за превенция на насилие над деца	19
Тормозът в училище – превенция, оценка, регистрация и справяне	20
Фамилната групова конференция – ефективен модел за подкрепа на семействата / обучение за насочващи и независими координатори/	21
Конструктивно решаване на конфликти в училищна среда	22
Справяне с професионален стрес и “емоционално прегаряне”	23
Тиймбилдинг / изграждане на екип/	23
Услуги за деца и семейства	24

Вместо увод

Сдружение „Шанс и закрила“ е неправителствена организация създадена през 1996 г. в Хасково. Регистрирана е по Закона за юридическите лица с нестопанска цел като сдружение за осъществяване на общественополезна дейност. Притежава лиценз от Държавната агенция за закрила на детето за предоставяне на услуги за деца и семейства.

Мисия

Сдружение „Шанс и закрила“ работи в полза на децата и младите хора в Хасково и региона във всички области отнасящи се до повишаване на тяхното благосъстояние.

Приоритети

- Предоставяне на базирани в общността услуги за деца в риск;
- Превенция и ранна интервенция на насилие над деца и въвличането на деца в трафик на хора;
- Повишаване на капацитета на семейството за ефективна грижа за децата;
- Ангажиране на потенциала на младите хора за развитие на общността;

За периода от своето създаване организацията въвежда 2 услуги, базирани в общността, развива 10 програми за превенция на насилие, превенция на отпадане от училище и семейна подкрепа, работи по 45 проекта.

Само за последните 3 години в дейности и инициативи на сдружението пряко са участвали 3199 деца, 924 специалисти, работещи с деца – педагози, социални и медицински работници, полицаи, 318 членове на семейства на деца в риск, 47 учебни заведения от 6 общини на Хасковска област.

„Това, което отличава работата на сдружението е, че неговите програми променят не само нагласите и поведението на децата, но те постигат промяна в отношенията между хората, в стила на работа с децата, който от попечителски се превръща в партньорски“.¹

¹ Галина Маркова, „Анализ на позитивната промяна и факторите за постигането ѝ в услугите предоставяни от сдружение „Шанс и закрила“, Доклад от оценка, 2013

Този каталог представя услуги и превантивни програми, осъществявани от сдружение „Шанс и закрила“.

Каталогът е предназначен за ръководители и специалисти от организации и институции, които формират политики за развитие на детето и/или работят пряко с деца.

Програмите, представени в каталога, могат да се използват:

- ✓ При създаване на Политики за детско развитие;
- ✓ В училище - като извънкласна /клубна/ дейност, свободно избираем предмет и в часа на класа;
- ✓ В детски градини;
- ✓ В центрове за работа с деца

Как могат да се ползват услугите от каталога?

- 1. Избирате програма за работа с деца или тема за обучение на специалисти** и се свързвате с екипа на сдружение „Шанс и закрила“ по телефон или имейл.
- 2. Заедно уточняваме параметрите** – тема, брой участници, място, дата и час на провеждане, ценови пакет.
- 3. Посочвате важните за Вас въпроси** - програмата на обучението може да бъде разработена съобразно Вашите конкретни потребности.
- 4. Ако сте институция с малък брой персонал**, обучението може да бъде организирано съвместно с други ваши колеги

За контакти с екипа на сдружение „Шанс и закрила“:

тел.: 038/ 662138; 0878 238102
адрес: гр. Хасково, ул. „Алеко Константинов“ 11
e-mail: chance@escom.bg
website: www.chancebg.org

Програма "Детска полицейска академия"

Предотвратяване на
насилие и отпадане
от училище

Използвайки естествения интерес на децата към работата на полицията и личността на полицаия, те се научават:

- ✓ Да работят в екип и да създават добри взаимоотношения с връстниците си;
- ✓ Да уважават и спазват законите;
- ✓ Да имат доверие в институциите;
- ✓ Да познават и отстояват правата си и да уважават правата на другите;
- ✓ Да се грижат за своята безопасност;
- ✓ Да помагат на хора в беда.

Усвоените модели на общуване се пренасят извън учебната група. Това води до ограничаване на агресията сред децата и **повишаване интереса към училище.**

- ✓ **Подходяща за:** деца на възраст 9 – 10 години;
- ✓ **Съдържание:** 12 занятия, всяко с продължителност до един астрономически час, като 3 от тях са практически;
- ✓ **Начин на провеждане:** Занятията се провеждат от педагози, полицаи, пожарникари, специалисти от БЧК - в училище, полицията, пожарната.
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи. Децата пряко участват в създадени ситуации за оказване на първа помощ, за сигнализиране за престъпление, пожар и други критични/кризисни ситуации.

Предотвратяване
на агресивно
поведение

Програма "Силни без насилие за малчугани"

С помощта на игрите и приказките децата усвояват модели за безопасно общуване. Те добиват умения:

- ✓ Да работят в екип;
- ✓ Да създават приятелски отношения с връстниците си;
- ✓ Да проявяват толерантност към различията;
- ✓ Да се противопоставят на неприятни за тях действия от страна на други хора;
- ✓ Да разпознават опасните хора и ситуации и да се предпазват от тях;

- ✓ **Подходяща за деца на възраст 5 – 7 години;**
- ✓ **Съдържание:** 5 занятия, всяко от тях с продължителност 30 – 35 минути;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи.

Програма "Силни без насилие"

Предотвратяване на
насилие и отпадане
от училище

Програмата учи децата да контролират собствените си агресивни импулси, да преодоляват своята раздразнителност и склонност към конфликтно поведение. Те добиват умения:

- ✓ Да работят в екип и да създават добри взаимоотношения с връстниците си;
- ✓ Да проявяват толерантност към различията;
- ✓ Да разпознават проявите на насилие;
- ✓ Да овладяват гнева си;
- ✓ Да отстояват мнението си и да разрешават конфликти без да използват насилие;

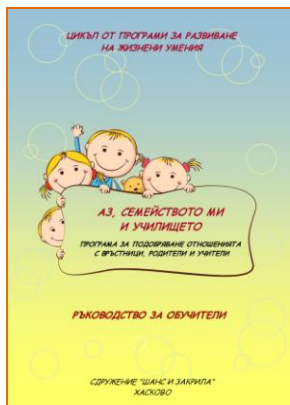
- ✓ **Подходяща за** деца на възраст 10 – 15 години;
- ✓ **Съдържание:** 12 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи.

Предотвратяване на
насилие и отпадане
от училище

Програма "Аз, семейството ми и училището"

Програмата помага на децата да осъзнаят собствената си роля в изграждане на взаимоотношения със значимите хора в социалната им среда – връстници, семейство, училище. Те се научават:

- ✓ Да общуват по-ефективно със своите връстници, родители и учители ;
- ✓ Да разграничават ролите и отговорностите на всеки член от семейството;
- ✓ Да отстояват правата си и спазват задълженията си;
- ✓ Да разрешават конфликти без насилие

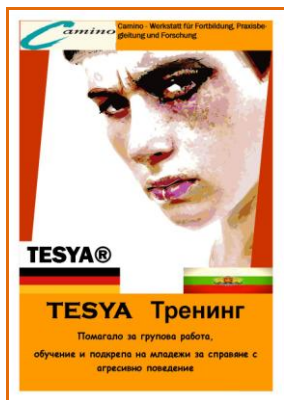

Разиграват се ситуации, в които участниците имат възможност да се поставят на мястото на своите приятели, родители и учители и да изградят умения за позитивно общуване с тях.

- ✓ **Подходяща за деца на възраст 12 – 15 години;**
- ✓ **Съдържание:** 12 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Форма на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи.

Програма „TESYA“

Предотвратяване на
насилие и отпадане
от училище

Програмата е насочена към деца и младежи, които имат затруднения при контрола на собствените си емоции и агресивно поведение. Те се научават:

- ✓ Да използват стратегии за ненасилствено разрешаване на конфликти;
- ✓ Да разпознават собствените си чувства и тези на останалите;
- ✓ Да приемат критика, да изразяват емоции и да поемат отговорност за постъпките си;
- ✓ Да контролират агресията си;
- ✓ Да си поставят цели и да вземат решения, като отстояват своя личен избор.

Придобитите умения за общуване в тази среда дават на младите хора увереност и желание за позитивна комуникация и извън групата.

- ✓ **Подходяща за деца на възраст 13– 18 години.** Максимален брой на участниците в група: 8 – 10. Обучението се провежда в групи, диференцирани по пол;
- ✓ **Съдържание:** 16 занятия, всяко от тях с продължителност до три астрономически часа;
- ✓ **Форма на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Предотвратяване
на насилие,
основано на пола

Програма "Толерантни и равнопоставени"

Програмата помага на децата да разберат как полът може да влияе върху междуличностните взаимоотношения.

Те добиват умения:

- ✓ Да работят в екип;
- ✓ Да разпознават чувствата си и да бъдат съпричастни към чувствата на другите;
- ✓ Да овладяват гнева си и разрешават конфликти без насилие;
- ✓ Да правят свободен избор и да избягват стереотипи, базирани на пола;
- ✓ Да приемат, че задачите вкъщи са общи задължения за всички членове на семейството, независимо от пола.

- ✓ **Подходяща** за деца на възраст 9 – 11 години;
- ✓ **Съдържание:** 6 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи.

Програма "Равнопоставени в любовта"

Предотвратяване
на насилие,
основано на пола

Програмата е насочена към придобиване на умения за създаване на равнопоставени и здравословни връзки между момчета и момичета и подобряване на общуването между тях. Участниците се научават:

- ✓ Да разграничават равнопоставени от неравнопоставени връзки;
- ✓ Да правят оценка на собствените си взаимоотношения;
- ✓ Да забелязват признаците, показващи кога една връзка се превръща в злоупотреба;
- ✓ Да общуват безопасно в интернет;
- ✓ Да се справят в ситуации на насилие, основано на пола.

Разглежданите проблеми са типични за ежедневието на младите хора и наученото може да се използва в личния им живот.

- ✓ **Подходяща за** младежи на възраст 15 – 18 години;
- ✓ **Съдържание:** 5 занятия, всяко от тях с продължителност до два астрономически часа;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Предотвратяване на
насилие и вълчичане
в трафик

Програма "Стоп трафик"

Целта на програмата е децата да се научат как да се предпазват от вълчичане в трафик на хора. Те добиват умения:

- ✓ Да идентифицират видовете насилие и трафик на хора;
- ✓ Да разпознават механизмите за вълчичане в трафик и местата, където това най-често може да се случи;
- ✓ Как и къде да търсят помощ;
- ✓ Да общуват безопасно в интернет.

Разчупват се стереотипите, че трафикът на хора е непременно сексуална експлоатация и че в него попадат само момичета.

- ✓ **Подходяща за деца на възраст 14 – 18 години;**
- ✓ **Съдържание:** 5 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Програма "Сладкодумко"

Подобрыване
на уменията
за общуване

Програмата развива способностите на децата да общуват с връстници и възрастни. Те придобиват умения:

- ✓ Да работят в екип и да си сътрудничат в клас;
- ✓ Да се изказват и да се изслушват;
- ✓ Да изразяват своите емоции;
- ✓ Да отстояват собствено мнение, както и да приемат и разбират различията.

Придобитите умения дават на децата увереност и желание за позитивно общуване и извън учебната група.

- ✓ **Подходяща** за деца на възраст 10 – 15 години;
- ✓ **Съдържание:** 15 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Програмата използва естествените нагласи на децата към приключения, изява и признаване на постиженията. Тя стимулира тяхната инициативност и ангажираност в обществено значими каузи. Децата се научават:

- ✓ Да работят в екип и да изграждат добри взаимоотношения с връстниците си;
- ✓ Да поемат отговорност;
- ✓ Да бъдат лидери;
- ✓ Да се ангажират с проблемите на училището и общността;
- ✓ Да обичат природата и да се грижат за нея.

- ✓ **Подходяща за деца на възраст 9 – 15 години;**
- ✓ **Съдържание:**
 - Цикъл от 3 занятия, всяко от тях с продължителност два учебни часа;
 - Обществено полезна дейност - най-малко 6 часа, в които всяко дете прави нещо полезно за общността;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Програма "Знания за живота, здравето и пола"

Здравословен начин
на живот

Програмата цели да запознае младите хора с важни теми, касаещи здравето и начина им на живот.

Те се научават:

- ✓ Да живеят здравословно;
- ✓ Да се противопоставят на зависимостите /*тютюнопушене, алкохол и наркотици*/;
- ✓ Да се предпазват от полово предавани болести;
- ✓ Да познават различията между любов и секс.

- ✓ **Подходяща** за деца на възраст 15 – 18 години;
- ✓ **Съдържание:** 15 занятия, всяко от тях с продължителност до един астрономически час;
- ✓ **Начин на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Изграждане на
умения за успешна
трудова
реализация

Програма "Успешни на пазара на труда"

Програмата е предназначена за млади хора, на които предстои да търсят работа. Младежите добиват умения:

- ✓ Да бъдат активни и да знаят, че търсенето на работа е работа;
- ✓ Да се представят успешно при кандидатстване на пазара на труда;
- ✓ Да подготвят документи за кандидатстване за работа /молба за кандидатстване за работа, автобиография /CV/, мотивационно писмо/;
- ✓ Да се подготвят и представят на интервю пред работодател.

- ✓ **Подходяща за** младежи на възраст 16 – 19 години;
- ✓ **Съдържание:** 4 занятия, всяко от тях с продължителност 60- 90 минути ;
- ✓ **Форма на провеждане:** групова работа;
- ✓ **Основни методи:** ролеви игри, казуси, работа в малки групи.

Методики за групова работа с деца по следните програми:

- “Детска полицейска академия”
- „Силни без насилие за малчугани”
- „Силни без насилие”
- “Аз, семейството ми и училището”
- TESYA - справяне с агресивно поведение на деца
- „Толерантни и равнопоставени”
- “Равнопоставени в любовта”
- “Стоп трафик”
- „Сладкодумко”
- “Аз съм скаут”
- “Знания за живота, здравето и пола”
- „Успешни на пазара на труда”

Ефект от обучението: *Участниците придобиват умения:*

- ✓ Да провеждат занятия с децата по предлаганите програми;
- ✓ Да мотивират децата за екипна работа по значими теми;
- ✓ Да работят с деца с агресивно поведение, застрашени да отпаднат от училище, в риск или жертви на насилие;
- ✓ Да прилагат интерактивни техники за подобряване на общуването между децата.

Обученията са подходящи за: специалисти, работещи с деца /педагози, педагогически съветници, социални работници, психолози/;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: едnodневно/двудневно

Използвани методи: ролеви игри, казуси, работа в малки групи

Участниците получават **Методическо ръководство** за работа с децата и **сертификат**.

Обучения за възрастни

Разпознаване на насилие и съобщаване за него

Ефект от обучението: *Участниците придобиват умения:*

- ✓ Да дефинират и разпознават видовете насилие;
- ✓ Да разпознават деца в риск от насилие;
- ✓ Да оценят риска за детето от насилие в семейството;
- ✓ Да познават и ползват ресурсите на институциите за закрила на детето и процедурите за насочване към тези структури;
- ✓ Да прилагат установена Процедура за докладване на насилие.

Превенция на насилие и отпадане от училище

Ефект от обучението: *Участниците придобиват умения:*

- ✓ Да дефинират и разпознават видовете насилие;
- ✓ Да планират и осъществяват програми и инициативи за превенция на насилие;
- ✓ Да работят с деца, търпящи или проявяващи насилие;
- ✓ Да прилагат техники/методи за подобряване на атмосферата в клас, училище.

Обученията са подходящи за: специалисти, работещи с деца /педагози, педагогически съветници, социални работници, психолози, медицински лица/;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: едnodневно/двудневно;

Използвани методи: кратка теоретична част, ролеви игри, казуси, работа в малки групи, дискусии

Участниците получават **сертификат**.

Училищни политики за превенция на насилие над деца

Ефект от обучението: *Участниците придобиват умения:*

- ✓ Да създават и внедряват работещи правила и процедури за превенция на насилието в училище;
- ✓ Да идентифицират насилие и дете в риск;
- ✓ Да взаимодействат с институциите по закрила на детето;
- ✓ Да преодоляват колебания и страхове, свързани с поемане на отговорност при съобщаване на случаи на насилие над дете;
- ✓ Да набелязват мерки и осъществяват действия за закрила на детето /Процедури за докладване на насилие; Превантивни програми/;
- ✓ Да разграничат роли и отговорности на всички участници в процеса – от установяване на проблема до неговото решаване;
- ✓ Да разработват необходими бланки – формуляри.

Обученията са подходящи за: училищно ръководство, педагози, друг училищен персонал, училищно настоятелство;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: едномесечно

Използвани методи: мултимедийна презентация, работа в малки групи, дискусии в голяма група

Участниците получават **сертификат**.

Обучения за възрастни

☀ **Тормозът в училище – превенция, оценка, регистрация и справяне**

Ефект от обучението:

Участниците придобиват умения: да разработват и прилагат **Училищен механизъм за противодействие на тормоза**, като:

- ✓ Дефинират понятията „тормоз, роли, ситуации на тормоз“;
- ✓ Разработват Система за наблюдение в училище, включваща работа на ниво училище и ниво класна стая;
- ✓ Определят Процедури за предотвратяване и регистриране на тормоз

Обученията са подходящи за: училищно ръководство, педагози, друг училищен персонал, училищно настоятелство;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: едномесечно

Използвани методи: мултимедийна презентация, работа в малки групи, дискусии в голяма група

Участниците получават **сертификат**.

Фамилната групова конференция – ефективен модел за подкрепа на семействата

/обучение за насочващи и независими координатори/

Ефект от обучението:

Участниците се запознават със същността на **иновативен модел за подкрепа на семейства в риск**, чиито деца са пренебрегвани, с увреждане или забавяне в развитието, имат трудности в училище или други проблеми;

Обучаваните придобиват умения:

- ✓ Да запознават семействата с възможностите на фамилната групова конференция;
- ✓ Да насочват семействата да участват;
- ✓ Да ги мотивират сами да изработят план за решение на проблема си;
- ✓ Да организират фамилни групови конференции

Обученията са подходящи за: специалисти, работещи с деца
/учители, социални работници, полицаи, обществени възпитатели/;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: едnodневно/двудневно

Използвани методи: мултимедийна презентация, работа в малки групи, ролеви игри, дискусии в голяма група

Участниците получават **сертификат**.

Обучения за възрастни

Конструктивно решаване на конфликти в училищна среда

Ефект от обучението:

Участниците се научават да се справят успешно в конфликтни ситуации като придобиват умения:

- ✓ Да работят в екип;
- ✓ Да общуват ефективно и постигат консенсус;
- ✓ Да разпознават и решават конфликти в класната стая;
- ✓ Да използват ефективни техники за комуникация и работа с родители;
- ✓ Да печелят доверие и да мотивират родители и колеги за съвместна работа

Обученията са подходящи за: училищно ръководство, педагози, друг училищен персонал, училищно настоятелство;

Минимален брой участници в група – 12

Продължителност: двудневно

Използвани методи: работа в малки групи, ролеви игри, дискусии в голяма група

Участниците получават **сертификат**.

Справяне с професионален стрес и “емоционално прегаряне”

Ефект от обучението:

Участниците развиват умения за овладяване на негативните емоции при работа под стрес, като:

- ✓ Научават същността и етапите на професионалния стрес;
- ✓ Долавят сигналите на “емоционално прегаряне”;
- ✓ Придобиват умения за поставяне на граници;
- ✓ Усвояват техники за съхранение, релаксиране и сваляне на напрежението.

Тиймбилдинг /изграждане на екип/

Ефект от обучението:

Участниците чрез игри и емоционални ситуации добиват умения:

- ✓ Да изграждат и съхраняват колективни ценности;
- ✓ Да работят в екип и следват общи цели;
- ✓ Да си сътрудничат и подкрепят;
- ✓ Да общуват позитивно.

Обученията са подходящи за: работещи в различни професионални области;

Минимален брой участници в група - 12

Продължителност: двудневно

Използвани методи: работа в малки групи, ролеви игри, дискусии в голяма група

Услуги за деца и семейства

- **Училище за родители** – под форма на групова работа родителите се запознават с особеностите на детското развитие в различните възрастови етапи; обсъждат проблеми и споделят трудности при възпитанието на децата си; изграждат умения за подкрепа.

- **Фамилни групови конференции** за подкрепа на семейства, чиито деца са пренебрегвани, с увреждане или забавяне в развитието, имат трудности в училище или други проблеми.
Фамилната групова конференция е среща, на която разширеното семейство мобилизира собствените си сили и ресурси и само изработва най-добрия план за преодоляване на проблема на детето.

- **Психологическо и социално консултиране** на деца, възрастни, семейства и професионалисти.

- **Супервизия /индивидуална и групова/** за специалисти, работещи с деца